

[Holstein.]

fordi det er Jordlovsudvalget, der har fremsat dem, er Bestemmelsen om, at Landbrugsministeriet har Afgørelsen, i Virkeligheden ganske illusorisk, og saa er vi paa dette Omraade, selv om det ikke staar der, i Realiteten havnet nøjagtigt dér, hvor det udtrykkeligt er sagt og ønsket, at man skulde have med Ekspropriationen, nemlig i en suveræn Beføjelse for Jordlovsudvalget.

I Regeringsforslagets § 10, som er Hovedbestemmelsen i Afsnittet om Ekspropriation, staar der, at i det Omfang, i hvilket Efterspørgselen efter Jord til Oprettelse af eller til Forøgelse af Tilliggendet til mindre Landbrug ikke kan fyldestgøres i Henhold til Bestemmelserne i §§ 8 og 9, nemlig om Erhvervelse af Jord henholdsvis ved Køb i det aabne Marked og ved Tvangsauktion, da kan Jord af Staten eksproprieres fra større Landejendomme, og saa følger Bestemmelserne om Ekspropriation. De er saa vide og vage, at det i Virkeligheden er ganske umuligt at sige noget bestemt om, hvorledes hele denne store Reform vil komme til at virke, naar Jordlovsudvalget suverænt fører den ud i Praksis. Der staar, at Ekspropriation med disse Formaal, altsaa at erhverve Jord til smaa Landbrug eller til Fremskaffelse af Byggepladser og Havelodder i Købstæder og Kommuner med bymæssig Bebyggelse, som Regel, som Regel kun kan foretages fra Landejendomme med en Grundværdi af over 50 000 Kr. og mere end 50 ha Ager og Eng. Men saa kommer umiddelbart bagefter Bestemmelsen om, at i særlige Tilfælde, naar Jordlovsudvalget gør enstemmig Indstilling, kan der eksproprieres fra mindre Landejendomme, naar deres Grundværdi overstiger 40 000 Kr. og deres Tilliggende 40 ha Ager og Eng.

Denne Bestemmelse er — bortset fra den Vilkaarlighed, den aabner Adgang til — i sig selv mærkværdig, for der staar i § 14, at Jordlovsudvalget *afgør*, hvilken Jord der med skønsom Hensyntagen til Andragernes Ønske vil være at ekspropriere, hvorefter Indstilling gøres til Landbrugsministeren, som træffer den endelige Ordning *til Gennemførelse* af Ekspropriationen. Udvalget skal altsaa — saadan staar der i Paragraffen — først have afgjort, at Ekspropriation skal finde Sted, og meddelt i sin Indstilling til Landbrugsministeriet, at det har afgjort, at Ekspropriation skal finde Sted, og derefter træffer Landbrugsministeren den endelige Ordning om den formelle Gennemførelse af Eks-

propriationen. Naar dette er Hovedregelen i § 14, saa er det i og for sig mærkværdigt, at der i de særlige Tilfælde, hvor det drejer sig om Ejendomme med mindre Tilliggende end 40 ha, skal kræves enstemmig Vedtagelse i Statens Jordlovsudvalg, for hvis den enstemmige Tilslutning ikke foreligger for de mindre Ejendommens Vedkommende, saa maa Meningen formodentlig være den, at saa kan Mindretallet i Jordlovsudvalget protestere imod Ekspropriationen. Ellers er der nemlig ingen Mening i denne Bestemmelse, der er ikke megen Mening i den alligevel, men hvis dette ikke er Meningen, saa er der slet ingen.

Dernæst staar der videre i Paragraffen, at Ekspropriationen skal fortrinsvis — jeg beder igen om at have Opmærksomheden henvendt paa Rammernes Vidde og Vaghed — skal fortrinsvis finde Sted overfor Jord, der ikke udnyttes forsvarligt, altsaa fortrinsvis, men ikke udelukkende. Og, staar der, den maa „kun gøres gældende“ — jeg har aldrig hørt, men det er nu det mindste ved det, at en Ekspropriation kan gøres gældende, en Ekspropriation kan foretages, kan finde Sted, men at gøre en Ekspropriation gældende, det tør jeg dog maaske nok have Lov til at sige er daarligt Dansk — „med Hensyn til Jordarealer, hvis Adskillelse fra Hovedlodden efter Jordlovsudvalgets Skøn“ — her kommer vi igen til Rammerne — „ikke virker skadelig for Ejendommens Drift og heller ikke formindsker den paa gældende Ejendoms Areal saaledes, at Resten efter Udvalgets Opfattelse kommer til at staa i Misforhold til Avlsbygningerne.“

Saa kommer der endelig som en Art Instruktion for dette Skøn, nogle Bestemmelser i sidste Afsnit af denne Paragraf om, hvor mange Procent der maa tages fra Ejendomme af forskellig Størrelse. Jeg vil for det første gøre opmærksom paa, at man udelukkende fastsætter disse Rammer efter Arealet, uden Hensyn til de paagældende Jorders Bonitet. Der staar, at fra Ejendomme med et Tilliggende af 40—50 ha Ager og Eng maa ikke eksproprieres mere end 10 pCt., og denne Sammenkobling af Ager og Egn gaar igen ogsaa i det følgende. Om en Trediedel af Ejendommens Tilliggende er god Jord, Kornavlsjord, Frøavlsjord, og de andre to Trediedele maaske tør Sandjord, der kun egner sig til permanente Hvidkløvergræsmarker, eller det omvendte er Tilfældet, det tages der ikke noget Hensyn til. Naar bare Arealet, det kvantitative, foreligger, og det er mellem 40 og 50 ha,